

SÁROSPATAKI

IFJUSÁGI KÖZLÖNY

LI. ÉVFOLYAM

Főszerkesztő:
KONCZ SÁNDOR

Társzerkesztők:
Tóth Lajos, Sóbajda Mihály,
Mészöly Dezső, Sárközi János

Felelős szerkesztő:
VATAI LÁSZLÓ

1936. JANUÁR—FEBR. HÓ.

SZERKESZTŐSÉG ÉS
KIADÓHIVATAL:
SÁROSPATAK
FŐISKOLA.

MEGJELENIK JÚLIUS ÉS
AUGUSZTUS HÓ KIVÉ-
TELÉVEL HAVONKÉNT.

ELŐFIZETÉS:
EGÉSZ ÉVRE 3 P
FÉL ÉVRE 1-50 P
EGYES SZÁM 30 FILL.

TARTALOM:

Vatai László: Nem technikát, Lelket! — Ducicza Ferenc: Tükör előtt. (Legyetek tökéletesek.) — Jónás Imre: Családlátogatás. — Borsovai Lengyel László: Én és a kutya. — Tóth Lajos: Csizmás diákok a kollégiumban. — —: Önmagunk látása. — Vályi József: Beszámoló a Népfőiskoláról. — Kovács Péter: A főiskolás és falusi ifjúság egymásra utaltsága. — Rolla Margit: Az „Ismeretlen Isten“ oltára előtt (Vers). — Czegle Imre: Eső, semmi más. — H. W. Longfellow: A nyíl és a dal. (Vers. Ford.: Nagy Dezső.) — Vágó István: Könyvismertetés. — Híreink. — Felhívás. (2. o.)

Felhívás!

Örömmel értesítjük Kedves Olvasóinkat, hogy a „**Széchenyista Ifjúság**” folyóirat szerkesztőségével megállapodást kötöttünk arra vonatkozólag, hogy lapunk előfizetői megrendelés esetén 1 P-ért megkapják az évenként 10 ívnyi terjedelemben megjelenő folyóiratot. Eddig az 1—2. szám jelent meg, amelynek tartalmából következtethetünk a lap célkitűzéseire, szellemére. A lap szellemét, célkitűzéseit talán a legjobban megvilágosítják a következő megjegyzések: „Széchenyi szelleme, kisebbségi magyar sors, falumunka.” — A legelső szám cikkírói és cikkei: *Marschall Ferenc*: A magyar ifjúság Széchenyi nyomdokán; *Schandl Károly*: Harmincéves kitartás; *vitéz Vay István*: Új „kiegyezés” a nemzetiségekkel. *Ólvedi János*: Csehszlovák kolóniák a Csallóközben; *Péter Ernő*: Magyar Tiborcok a Bakonyban; *Hermann Károly*: Filmoktatást a mezőgazdaság szolgálatába; *Kertész János*: Magyar Szoc. Intézet; *Dávid Tibor*: Regőly stb. Könyvismertetés; hírek. — *A folyóirat egyébkénti előfizetése a következő: Jogi személyeknek: 20 P, pártoló tagoknak 4 P, a Széchenyista Munkaközösség tagjainak csoportos rendelés esetén: 2 P. Lapunk előfizetői általunk megrendelve 1—pengőért kapják a lapot.* Rendeljük meg minél nagyobb számmal ezt az értékes cikket tartalmazó, gazdag tartalommal rendelkező új folyóiratot!

Nem technikát, Lelket!

A ma emberének az érdeklődése a multhoz képest sokszoros mértékben megnőtt. A mult évtizedekben ez az érdeklődés kifelé, a világra irányult, s ez a technika sosem képzelt fellendülését hozta magával. Azonban ezzel együtt járt (ennek következtében, vagy ettől függetlenül, de mindenesetre vele egyidőben) az emberi létnek alapjaiban való meg-rázkódása. Ez a tény, mely az egyest és a közösséget existenciájában veszélyezteti, magával hozta ennek a megnövekedett érdeklődésnek a befelé, az emberre irányuló tekintetét, azzal a céllal, hogy a megrendült emberi létalapot — az egyes és a közösségek, mint társadalmi rétegek, fajok stb. megrendült létalapját — újra egyensúlyba hozza.

Ez az érdeklődés, s az érdeklődéssel együtt járó pozitív munka teológiánkon az utolsó két hónapban elemi erővel jelentkezett, egyfelől a magyar középosztály társadalmi közössége felé, mint „családmisszió“, másfelől a magyarság legfőbb életlehetőségét nyújtó rétege, a parasztság felé mint „népfőiskola“, illetve népfőiskolai továbbképzés.

Középosztályunk benne él a technikán nyugvó nemzetközi európai civilizációban, parasztságunk pedig most vetkezi kultúráját. Lélekmentés és szellemnemesítés tehát mind a két munka. A családmissziónál negative védekezés a mechanizálódás és az ezzel együtt járó lelki közöny ellen, pozitíve pedig embereknek Krisztushoz vezetni akarása. — A népfőiskolánál pedig e mellett szellemnemesítés, ősi magyar kultúrájainak és új, építő gondolatoknak a csatasorba állítása által.

Az érdeklődés kölesönös, tőlünk kiinduló, de ezek nyomán felénk is forduló. A munka eredménye kettős, egyfelől mások, sokak irányítása, vezetése, másfelől önmagunk nevelése. Munkánk rugója: hit az Istenben, ezáltal hit az életben, hit a magyarság életében. Célunk egy: népünknek Isten felé vezetése, ennek nyomán pedig összes életlehetőségeinek kibontakoztatása. A munka eredménye pedig egyenes arányban lesz ennek a célnak érdekében elégetett életek mennyiségével.

Vatai László.

T Ű K Ö R E L Ő T T .

Legyetek tökéletesek.

Máté : 5 : 48.

Ez a földi élet, amelybe Isten beleállította az embert, hogy benne élje le az ideig való, mulandó életét, az örökkévalóság szempontja alatt tekintve nagyon tökéletlen. Tökéletlen, mert a formáját szüntelenül változtató anyag időhöz kötött formátuma.

Minden, mi időben játszódik le: mulandó. A mulandóság nem tartozik a a tökéletesség fogalmához, sőt ennek megléte kizárja a tökéletesség létét. A tökéletesség felette áll az időnek, rajta nem vehet erőt pusztulás, vagy éppen a természetnek látszó mulandóság, mert a tökéletesség fogalma magába foglalja mindazokat a feltételeket és lehetőségeket, amelyek biztosítják az idők felett is existáló létét. Az időben existáló földi életnek nem lehet jellemvonása a tökéletesség.

Ebben a tökéletlen környezetben áll az ember egy nehéz parancs súlya alatt: neked pedig tökéletesnek kell lenned. Nehéz parancs ez, de ennek a parancsnak a teljesítésében benne van a helyes élet programja és célja. Ebben a parancsban benne van Isten üdvigérete, amelynek alapján eljegyzti az embert az örökéletre.

Mi ez az életcél? Maga a tökéletesség. Mi a tökéletesség? Mindenekelőtt le kell szögeznünk azt, hogy itt a tökéletességről a szó legnehezebb értelmében lehet beszélni. A tökéletesség, mint isteni karakterisztikum, a *jó* kategóriáján belül eső fogalmakat egyesíti magába, mert ha isteni jellemvonás, nem lehet a *rossz* kategóriáján belül eső fogalmaknak is a magábanhordozója. Ez a különböztetés megadja a tökéletesség lényegét. Ez pedig nem egyéb, mint maga *Isten*. Isten maga a tiszta tökéletesség, mert Őbenne mindaz, ami jó tökéletesen megvan. Ő a tökéletes jóság.

Ha Isten tőlünk tökéletességet kíván, akkor a bennünk lévő isteni szikra élesztését és annak szüntelenül való ápolását akarja. Megvan bennünk a diszpozíció, mert Isten a létünk kezdetén belénk oltotta azt. Ezt az arravalóságot kell diadalra juttatni tökéletlenségünk felett.

Isten megadja a motívumot, de ezzel nem szűnt meg a szerepe a tökéletesedés munkájában. Az ember a maga tökéletlen mivoltában nem képes ezt a munkát elvégezni. Erre csak Isten segítségével képes.

Azonban ez nem jelenti az ember teljes semlegességét. Az emberen megy végbe a tökéletesedés folyamata, ez nem szerep, csak pusztá alkalom. Emellett a passzivitás mellett teljes aktivitást kell kifejtteni. Teljes akarat, teljes elme és teljes erő szükséges ahhoz, hogy megindulhassunk a tökéletesedés útján. Isten teljes munkát vár tőlünk, amelynek elvégzése mindazoknak a testi-lelki erőknek a teljes megfeszítése árán kell, hogy történjék, amelyeket Isten adott nekünk. Isten azt várja tőlünk, hogy mindazt, amit Ő adott nekünk, az Ő dicsőségének a szolgálatára fordítsuk. Eszerint az egész lényünket oda kell, hogy adjuk Isten oltárára, mert mindazt, ami a miénk, Őtőle kaptuk.

A mulandóság világában az újra való kezdés és indulás elég alkalom arra, hogy felébredjen bennünk az örökkévalóság utáni vágy, ahol nincs kezdet és nincs vég, mert ott mindenki a tökéletesség régiójában él. Erre a tökéletes életre készít bennünket a tökéletesedés folyamata. Indulj el a tökéletesedés útján.

Dusiczka Ferenc II. é. hh.

Családlátogatás.

A sárospataki teológia ifjúságának egy olyan tevékenysége a családlátogatás, amelyben különösképen megnyilvánul az, hogy mennyire komolyan veszi ifjúságunk azt az életet, amely előtte áll, vagy inkább sötétlik minden nehézségével.

E tevékenység mibenlétének a meghatározásánál elsősorban azt kell szem előtt tartani, hogy itt nem az egyes intelligens családok misszionálása a főcél, hanem a teológus ifjúnak, a jövődő lelkipásztorának arra alkalmassátétele, hogy az úgynevezett intelligens körökben és családokban is úgy tudjon megjelenni és forgolódni, hogy az evangélium levegőjét sugározza magából. Nem kell tehát egy orvoslási eljárásra gondolni, amelyben a prófétafiak családok életébe igyekeznek behelyezkedni azért, hogy ott az evangélium varázsvesszőjével egyes családok talán poshadt életvizét megédesítsék. Ez a munkánk tulajdonképpen egy evangéliumi szent egoizmus, amikor ez által is igyekszünk magunkat felfegyverezni a lelkipásztor harcára. Ily módon kapcsolódnak bele a sárospataki intelligens családok a teológus ifjúság nevelésébe és hozzá kell azt tenniünk a legnagyobb örvendezéssel és hálával, hogy nagy készséggel és örömmel kapcsolódtak bele. Készségüket mutatja az a tény, hogy egyszerre *harminckét* intelligens család nyitotta meg ajtaját ifjúságunk előtt. Ezzel nemcsak a teológiát kötelezi a sárospataki református intelligencia hálaára, hanem az egész egyházkerületet is, amennyiben olyan önnevelési lehetőséget adott az ifjúság kezébe, amely nagy mértékben fogja éreztetni áldásos hatását a majdan gyakorló lelkipásztor munkájában.

Mostmár hogyan folyik a családlátogatás?

A munkában ötvenkét teológus ifjú vesz részt dr. Szabó Zoltán a gyakorlati teológia professzora, főiskolai lelkész vezetése alatt. Az egyes családok más-más időközökben kérnek látogatókat. Két hétben egyszer, vagy hónaponként: 2—10 teológust. Az egyes látogatások esedékessége nyilván van állandóan tartva. A látogatni akaró ifjak szétküldésénél tekintetbe vesszük azt, hogy egyik-másik teológus melyik családhoz szeretne ellátogatni. Minden egyes csoportnak megvan a vezetője, aki írást magyaráz.

Kölcsönös bemutatkozás után áhitattal kezdik az együttlétet, amely áll éneklésből, írásmagyarázatból, imádságból és a „Mi Atyánk“ közös elmondásából. Az áhitat után sor kerül a teológusoknak egy teázás keretében történő megvendéglésére, amely beszélgetéssel fűszerezve eltart két óra hosszat s ezzel azután be is fejeződik a látogatás.

Nézzük meg egy-egy ilyen estének a gyümölcszeit. A gyümölcsözés elsősorban a teológus látogatókra nézve bőséges, de megvan az áldása a családra is. Az áldás forrása az Ige, amely a kis, meleg körben prédikáltatik. Az Ige egyszerre egy magasabb légkört teremt, amely azóban nem feszélyezett, sőt a legteljesebb mértékben harmónikus, mint ahogy mindig harmónia jön akkor létre, mikor szomjas szemek mélyednek bele az evangélium tükrébe s amikor a közös gyarlóság láttán melegebben dobbannak össze a szívek. Természetes az, hogy egy-egy ilyen estének a hangulata a legteljesebb mértékben elűt az úgynevezett zsúrestének a sokszor frivol és mámoros hangulatától. Egy tiszta légkör áll elő, amely úgy a fiatal teológusnak a lelkét felüdíti éppen családiasságánál fogva, mint a családtagok lelkét evangéliumszerűségénél fogva.

Nem azt jelenti most már ez, hogy az egész est kegyes, vallásos elmélke-

---

---

déssel telik el. Ha olyan a társaság, még a nótázás is helyénvaló, természetesen magyar dalok éneklése. A társalgás nincsen megkötve, de megnemeseedik azáltal, hogy alaphangját az Ige adta meg. Így lesz az világossá, hogy az Ige nem olyan maszlag, amely megfelelően adagolva a föld népét hajtja az egyház igájába, amelynek követelménye alól csak a föld népe nem bujhat ki s mindenki más ekletikus, vagy ami még rosszabb eset: közömbös magatartást tanusíthat vele szemben, hanem az Ige az elegáns bútorzatú szobákban is csodálatosan ható erő, mihelyt Isten nevének a sátora alatt kereső szívek hajolnak össze. Az Ige a kulturált, vagy a modern körökben is képes hatni és egy magasabb világra rávilágítani és az egybeforrott szíveket odahajtani Isten zsámolyához.

Most már mennyiben fegyverzi fel az ilyen evangéliumtól áthatott családias együttlét a jövődő lelkipásztort?

Szomorú tapasztalás az, hogy a lelkipásztor lelki gondozása egyszerre megszűnik a falu intelligenciájánál. Meg kell állapítanunk azt, hogy itt első sorban a lelkipásztorban van a hiba.

Az ő túlszemérmes magatartása hozza azt a keserves dolgot magával, hogy a falu vezető intelligenciájában az a tudat él, hogy a lelkipásztorság *mestersége* a lelkipásztornak. Szerszámát: az írást éppúgy félreteszi, mint a mesterember, mihelyt átlépte az orvosi, jegyzői, vagy a tanítói laknak a küszöbét. Ennek a vélekedésnek talán az az oka, hogy a lelkipásztor talán a szemérmességben odáig megy, hogy szegényli Krisztus evangéliumát a fotólyben ülve. Talán restelli Krisztus evangéliumát, talán megtagadja Mesterét, mikor hasonszőrű emberekkel kerüi egy társaságba. Talán nem látszik meg rajta az, hogy lelkipásztor. Egész magatartása talán azt sugározza, hogy „— azért nektek nem szükséges olyan túlságosan komolyan venni azt, amit én prédikálok.“

Még az jó szerencse, ha a lelkipásztor arisztokratikus egyéniség, aki így mindenki mást lehenget éppen szuggesztív fellépésénél fogva és így nem lesz a társaság szellemének meghunyászkodó uszályhordozójává, hanem ellenkezőleg, vezet. Azonban az ilyen egyéniség kivételes. De éppen ennél a pontnál kell rámutatnunk arra, hogy a lelkipásztort igazán „ARISTOS“-szá az evangélium teheti, mert így lesz megjelenése mindenütt élő prédikációvá. Ellenkező esetben mindentől a falu intelligenciájának szekundáló emberré lesz magatartásában, aki így nemcsak a népnek a becsülését veszíti el, hanem hallgatólagosan az intelligenciának a becsülését is, mert nem látják benne a karaktert.

Most már éppen ennek a siralmas jelenségnek az elkerülését célozza a családlátogatás, mint nevelési eszköz. A megindulásával kapcsolatos viták folyamán kiütközött a fentebb említett szomorú jelenségnek a csirája, de a prakszis viszont bizonyosságot tett amellett, hogy nincsen ok semmi restelkedésre. Az Igére minden szív vágyik és kedvesen is fogadja mindenki, ha tolmácsolja nem egy élő „nem tehetek róla.“ Ily módon lesz fontos önnevelési eszközzé a családlátogatás, mert evangéliumi, társaságilag is csiszolt, természetes, minden fészélyezettégtől mentes magatartásra nevel, amely által a lelkipásztor a falu intelligens családjában és köreibben nem azt a benyomást fogja kelteni, hogy ez a lelkész is a palástjával együtt a szekrénybe zárta pásztori mivoltát, hanem itt is világító emberré lesz a lelkész, aki mint a lelkiség arisztokratája vezetni fog és mindenki másnak hozzá kell igazodnia éppen annak a világnak a vonzó erejénél fogva, amelyet képvisel

---

Mindezekből világos az, hogy a sárospataki teológus ifjúság eme munkája nem valami olvadékony pietizmust akar, hanem az acélos karakterű s a maga tettmezején mindenhol és mindenkor helytálló és Isten dicsőségét szolgáló lelkipásztori ideálra akar nevelni, hogy Isten legyen minden *mindenekben*.

Ezt követeli a jövő!

Jónás Imre III. é. hh.

Én és a kutya.

Én hatodikos gimnazista voltam. Ő pedig a szomszédunk kutyája. Én magán úton végeztem tanulmányaimat. Ő már állásban volt négy hónapos kora óta. Én reggeltől estig az Aeneist és a trigonometriát böngésztem, ő az udvart, s ha valami kóborló macska véletlenül betévedt az udvarra, könnyörtelenül elkergette. Kis, fekete, eleven kutya volt. A barátságunk ott kezdődött, hogy én a kertben tanultam. Ő egy egér után sóvárgó sárga kandurt kergetett éppen keresztül a kerítésen. Szóltam neki s odajött. Megsimogattam. S olyan fájón, éhesen nézett rám. Megszántam. Felmentem egy darab kenyérért. Már éppen hazafelé tartott, mikor visszatértem. Visszahívtam és odaadtam neki, Ezzel én folytattam a tanulást. Akkor észleltem fel, mikor delet harangoztak. Bársony, mivel így hívták, ott fektült a lábamnál. Felkeltem, ő is felkelt. Jött velem a kert kapuig. Ott váltunk el.

Azután másnap délután találkoztunk. Minden nap kapott egy darab kenyeret. Csak fűtyülni kellett és ő jött.

Egyszer egy délután elhatároztam, hogy kimegyek a temetőbe. Ő is velem jött. Igen szép volt akkor a temető. Hiszen tavasz volt. A cseresznyefák, barackfák mind, mind virágoztak és az a nagy fű, ami ott volt...?

Én lefeküdtem. Olyan jólesően végig nyultam a fűben. Mellém háttal lefeküdt a kutya is. — Itt kezdődött minden. Hátra nézett. Sunyin bedugta fejét a fűbe és elaludt. Én lassan megpróbáltam elszökni, hogy majd messziről, valamelyik bokorból fűtyentek neki. — Lassan nagyon óvatosan próbáltam megszökni tőle. Már húsz centit mentem. Már egy métert. Most...! Vége mindennek. Felemelte a fejét és mintha nevetett volna. Azután megint bedugta a fejét a fűbe. Előlről kezdődött minden. Most öt métert mentem.

Egyszer aztán sokáig vártam. Mélyen lélekzett. Tudtam, hogy alszik. Lassan loptam el magam. Mikor tizenöt métert csúsztam hason így nesztelenül, lassan felálltam és elbújtam egy bokorba. Aztán fűtyentettem egyet. Mint akit puskából lőttek ki pattant fel Bársony, körtülnéz... s majd... hozzá fog keresni. Fulkározott! Minden sírt körül szagolt. Egyszer elkapta a nyomomat. Megtalált. Én kijöttem a bokorból. S aztán annak az öröme, hogy megtalált hozzáfogtunk birkózni. Hempereggtünk a nagy fűben. Gondtalanul, gyerekesen, miközben osztálytársaim talán egy zongorázó kislányt hallgatnak ezen a vasárnap délután, amint a legdivatosabb sláger mutatta be és meghívta őket egy csésze kávéra.

Mi nem ettünk. De zenét hallgattunk mi is. Talán még szebbet. A fű susogott. A méhek zümmögtek. Az erdő zúgott a távolban. S nem hiszem, hogy volt abban a szobában olyan kép, mint amiben mi gyönyörködtünk. A kiáradt Bódva folyó. Virágzó fák, itt-ott még egy illatos ibolya. No meg az orgona, minden illatával.

Ebben a pompás környezetben én mint hatodikos magán tanuló és ő mint állásban lévő házi bakter. — Két jó barát.

Borsovai Lengyel László VII. o. t.

Csizmás diákok a kollégiumban.

A pataki főiskola akadémiai tagozatán a félévi munkát követő szokásos szünet idején az idén nem volt pihenő. A diákság egy része hazament ugyan, de csak azért, hogy átadja helyét a különféle falvakból besereglett gazdaiifjaknak, akik február 1—9. napjain résztvettek az Akadémiai Kar által rendezett Népfőiskolai Előkészítő Tanfolyamon s ez idő alatt, mint népfőiskolai hallgatók ők is diákjai voltak a pataki anyaiskolának. A kollégiumban bent maradt „nadrágos diákok,” a tanfolyam főként faluszemináristákból álló teológus résztvevői, az előadóteremben, az internátusi kamrákban, a konviktusi asztalok mellett, az u. n. látóutakon, a kaszinóban, mindenütt együtt voltak a „csizmás diákokkal.” Jól esett látni, hogy a magyar falu lelkes, tanulnivágyó ifjúsága lobogó igyekezettel vett részt mindenben, ami akár a lelki, akár a szellemi növekedés lehetőségét nyújtotta és hogy megértő, hálás szeretettel volt együtt azzal a teológus nemzedékkel, mely egykor majd Isten kegyelméből lelkipásztora lesz.

A falu legátusai.

A tanfolyam hivatalos napilapjának a „*Kérékvágás*”-nak első száma írja a következőket a vezércikkében: „eddig Sárospatak bocsátotta ki ünnepi követeit a falvakba s most pedig a falu küldi el legátusait, hogy visszaadja a látogatást. . . . A falu legátusai „rekvirálni” is fognak ezen a tanfolyamon. Lelkük a pátens, amit odaadnak a Házigazdának, aki a tudományok pénzét adja nekik. . . . És prédikálni? *Prédikálni* akkor fogják az itt hallott és kapott örömmüzenetet, ha hazakerülnek a faluba, ahol ifjúsági egyesületben és a falu közösségi életében az igaz ut, igazság és élet prédikátorai lesznek. . . .”

Tekintsük meg, milyen volt ennek a népfőiskolának az élete!

Az előadóteremben.

Abban a szerencsés helyzetben volt a tanfolyam, hogy igen neves előadóknak kiváló előadásait hallgathatta mindennap. Az előadások szerves egységben voltak egymással. A magyar irodalom, népnevelés, önművelés, szövetkezeti mozgalom, a kiscgazdaréteg elhelyezkedése a nemzet testében, gazdasági és egészségügyi kérdések . . . stb. egymásután kerültek tárgyra. Az előadásokat, melyek a kevés rendelkezésre álló idő miatt tömörek s ezért számukra a kissé nehezek voltak, figyelemmel hallgatták végig. Jegyezték is, jóllehet az előadások rövid kivonata a *Kérékvágás*ban megjelent. Az előadásokhoz hozzá is lehetett szólni. Itt látszott meg, hogy milyen világos fejű, látó szemekkel néző és halló fülekkel hallgató, találsékony és friss gondolkozású fiúkból tevődik össze a tanfolyam. Sokszor a kérdések egész áradatát zúdítják az előadóra, aki minden esetben szívesen megfelel az általános érdeklődés problémákra.

Egyik alkalommal az őstehetségekről volt szó. Feláll erre Takács F. az elmes borsodi atyafi és megkérdezi, hogy „mik lehetnek az őstehetségnek a tünetei. — Az egyik előadó kérdéseket tesz fel. — Kiténik, hogy vannak olyanok, akik most ültek először vonaton, és olyanok, akik most láttak először mozgó filmet a Faluszövetség jóvoltából.

Nem annyira az előadások hallgatásában, hanem inkább — saját bevallásuk szerint — a sok ülésben fáradnak ki. — A Kerékvágás 4 ik száma „Levél haza“ címen így ír ezzel kapcsolatban: Szép előadások vannak itt s az a jó, ha megtikkadunk, akkor a másik szobában hűsítő italok folynak a falbúl. (A deákoknak ez a mosdója és tükrös szobája).

A diákszobában.

Minden szobában volt egy őslakó teológus, aki együtt lakott a vendégekkel. A napirend épolyan az internátusban, mint rendszeren. A 6 órai felkelés után reggeli torna következett, amelyet csakhamar elneveztek gyöngyösbokrétázásnak. (Bizonyára Kántor Mihály igazgató előadásának hatása alatt.) A reggeli torna öltözeté és mozdulatai ugyanis emlékeztetnek a gyöngyösbokrétára. A reggeli áhitatokat (bibliamagyarázattal) a gazdafiúk végezték, este pedig minden szobában a törzslakó teológus szolgált. Különben az idő egész nap annyira le volt foglalva, hogy a szobában keveset lehetett együtt tartózkodni. A csengő folyton új és új előadásokra szólított ki a diákszobából, ahol a szabad percek a Kerékvágás friss számának tanulmányozásával v. más, a teológusok által rendelkezésükre bocsátott könyvek olvasásával és zenével foglalkoztak. Meghitt, csendes beszélgetésben inkább este, lámpaoltás után cserélték ki gondolataikat az egy szobában lakók.

A konviktusban.

A bő szellemi és lelki eledel után naponta háromszor a konviktus is táplálta az ifjakat. Úgy látszott: megnyerte tetszésüket a gyarapodásnak ez a helye és alkalmá is. A reggeli kávéval nehéz volt ugyan nekik félkettőig kihúzni, de ezen úgy segítettek, hogy hoztak magukkal egy kevés „falusi disznóságot“ s ezzel türelmesebben várták a szerintük „délután“ felszolgált ebédet.

A látóutakon.

Ezek úti előadások voltak. Szerencsésen ellensúlyozták a délelőttönként egy ültőhelyben végighallgatott s épen ezért fárasztó előadásokat. A több mozgáshoz szokott legényeknek jól estek ezek a délutáni sétautak, melyeken megtekintették Patak nevezetességeit s már a pusztá látásból, de még inkább az idegen vezetők magyarázataiból, sokat tanultak. Némelyek sajnálták, hogy egy délutáni rendkívüli előadás miatt a Furmint szeszgyár meglátogatása elmaradt.

A kaszinóban.

Vacsora után minden este az Akad. Ifj. Egyesület játéktermében gyűltünk össze, ahol Kie gyűlés volt. Mivel a fiúk nagy többsége a saját faluja ifj. egyesületében vezetőszerpet vitt, ezek a gyűlések alkalmasak voltak arra, hogy kiki beszámoljon a falujában végzett Kie munkáról. Sokat lehetett tanulni ezekből a beszámolókból is. A Kie országos vezetőférfiai közül a tanfolyam egész ideje alatt tartózkodott itt valaki (Dobos Károly titkár, majd Kovács Péter földmives titkár.). Ez utóbbi több estén ismertette a Kie. négyes programját a Luk. 2: 52. alapján. Vezetésük mellett lelkes hangulat uralkodott ezeken az estéken.

Különösen sok vidám percet szerzett *Szeretefalva* község megalakulása és ügyes-bajos ügyeinek elrendezése. Hogy a fiúk itt a városban is a faluban legye-

---

---

nek, megalakult ez az új falu, melynek a tanfolyam minden résztvevője polgára. A falu nevére pályázat volt kiírva a Kerékvágásban. Többek közt ilyen pályázatok futottak be: Otthonfalva, Imádságfalva, Tanuljtínó nagyközség, Diákfalva, Nyalvafalva stb. Végre is a Szeretetalva elnevezés mellett döntött a zsűri. Takács Ferenc a falu egyhangúan megválasztott bíróját a tanfolyam hallgatói közül *ki-magasló* egyéniség volt, akinek minden szava a község ügyeinek irányítása közben sok derűt varázsolt az arcokra. A bírót megválasztása után betöltik a többi tisztségeket is. Valaki felteszi a kérdést: mi szükséges még egy faluban? Gyorsan rávágja a nemesbikki testvér: Hát asszony.

A miskolci kiküldöttet, aki pantallont viselt, valami gazdaköri tisztviselőnek választják meg. A bírót ilyen útravalóval bocsátja el tisztségére: reméljük, hogy a legközelebbi alkalomra egy jóképű csizmanadrágot csináltat ellenőr úr. Majd buzdító beszédet intéz a munkatársaihoz: „aki nem érzi magát elég erősnek a hivatal betöltésére, mondjon le . . . . .“ Ezek az esték voltak az igazi megismerkedésnek az alkalmai.

A vizgán.

Az iskolához, úgylátszik, még a népfőiskola is az, hozzátartozik a vizsga fogalma. A mi embereink is keresztül mentek ezen a torturán. A vizgán, mely a közönség kizárásával ment végbe, mindnyájan szerencsésen túlestek, anélkül, hogy valaki bukott volna. Jóllehet a vizsga nem nyilvános volt, mégis sikerült megtudnom, hogy az egyik deliquenstől azt is megkérdezték, hogy elvenne-e feleségül egy olyan lányt, akinek rövidre nyírott haja van. Vajjon mi lehetett a felelet? A vizsga után, de még az eredmény kihirdetése előtt, futótűzként terjedt el a hír, hogy néhányan megbuktak s még itt maradhatnak egy pár napig, hogy javítsanak. Sokan szerettek volna abban a kellemes helyzetben lenni, hogy megbukjanak.

A tanfolyam mérlegen.

A vizsgálóbizottság a tanfolyam hallgatóinak előmenetelével teljes mértékben meg volt elégedve. Bizonyítja ezt a sok jutalmul kiosztott könyv és a díszes oklevél, melyet a Faluszövetség adományozott. A fiúkkal folytatott beszélgetéseimből is nyilvánvalóvá vált az, hogy az egyheti gondosan megválogatott előadássorozat nem volt falra hányt borsó, sőt nagyon is mély nyomokat hagyott a lelkekben.

Az egyik idősebb legény őszintén elmondotta, hogy egész szemlélete átalakult ezen a héten. Másként látja most már a magyar paraszt helyzetét s megtudja magyarázni elmaradottságának okait, de tudja azt is, hogy minél műveltebb lesz, annál inkább javul a sorsa.

A záróünnepélyen.

Vasárnap d. e. fél 9 órakor az internátusi diákszobák csendjét a pataki búcsúdál zúgása bontotta meg. Búcsúzott a csizmás diákság . . . Szobáról-szobára menve, egymás kezét fogván, egyetlen egy hosszú láncot alkotva hirdette nőtánk hangja és szívünk suttogása, hogy a szeretet köteléke örökre elszakíthatatlanul fűz össze bennünket magyar falu népével. Az istentisztelet után záróünnepély volt az imateremben, melyen *Farkas István* püspök úr is résztvett. A magyar fajta szerelmével csordultig telt szíve a betegágyból szólította ide, „mert az édes-

---

---

apának nem szabad magát kimélni, amikor gyermekei örömről vagy bánatáról van szó.“ Az Isten lelkétől ihletett, gyönyörű beszédjében magas életideált állított a magyar ifjúság elé: „Légy különb, mint Európa minden más ifjúsága. A magyar faj és föld szeretetével törjetek előre. Imádkozzatok, akarjatok, gyujtsatok tüzeket s ezek az apró kis tüzek egyesülnek egyszer, ha mindenki elindul Szeretetalva felé. 32 falu elindult már Isten kegyelméből a jobb magyar jövő felé.“ Ezután történt a díszoklevelek és a jutalomkönyvek kiosztása.

A Püspök Úr adta át a bírónak, Takács Ferencnek a Faluszövetség által adományozott ezüst érmet e szavak kíséretében:

„Légy büszke a faludra, de neked azért dolgoznod kell, hogy a falu is büszke lehessen rád.“ Köszönetet mondott ezután a Népfőiskola vezetőinek. „Tanítómestereiteknek, akiket a bírótok édesapátoknak nevezett adja meg Isten azt a jutalmat, hogy lássák meg szárbaszökkenni és gyümölcsözni az elvetett, áldott magvakat.

Válásra int immár az óra...

A pályaudvaron ismét a Búcsúdál hangjai mellett mondtunk Istenhozádót az eltávozó kedves fiúknak, akik egy hét alatt annyira a szívünkhöz nőttek. Elementek... Ha nem is lettek száz-százalékkal tudósabbak, mint voltak az egyhetes pataki diákságuk előtt, de minden bizonnyal magukkal vitték hazájuk és fajtájuk iránt mégjobban fellángolt szeretet melegét, továbbá a jövő nagy feladatainak megoldására a drága indításokat és akarásokat.

Tóth Lajos
IV. é. hh.

ÖN MAGUNK LÁTÁSA.

(Négy paraszt fiú önmagukról való vallomása ez a néhány sornyi írás. Néhol törött a látásuk, de őszinték és minden sorukból kisért a szebb, jobb élet után való vágyódásuk.)

Felelős szerkesztő.

A magyar paraszt ifjúság helyzetképe 1936-ban.

1. Napjainkban nagyon sokat hallunk az ifjúságról, mindenki az ifjúság megmentéséről beszél és ír, mert veszendőbe az ifjúság, a bűnök útjára lépett, bolyong, mint a pásztor nélküli nyáj.

Nem akarok vádolni senkit és keresni a hibákat, de úgy látom, hogy a mai ifjúság fejvesztve rohan bele a sötét jövőbe és nem áll meg egy pillanatra sem, hogy szétnézne maga körül és látná a hibákat, hanem mint egy mozdony, amelynek fékje eltörött, rohan lefelé a lejtőn, a vége az lesz, hogy kicsúszik a vezető sínparból, lezuhan a mélybe és összeroppan minden alkatrésze. Az ifjúság is egyszer menthetetlenül össze fog roppanni, mert Isten nélkül akar élni. Minden mást örömmel fogad az ifjúság, de ha Istenről van szó, vagy a bibliáról, azt unalmas vénasszonyoknak való foglalkozásnak tartják, pedig ha ifjúkorba elhanyagoljuk a bűntől való félelmet, akkor elhatalmasodik, hatalmas fává nő és akkor már nehéz

---

---

munka kiírtani. Sokszor lehetetlen, mert ha egy fát elültetünk, egy ember félkéz-
zel megfogja és könnyedén kihúzza, de ha a fa nő, gyökerei szétágaznak a föld-
ben, évek mulva nagy fává lesz és akkor már sok és nehéz munkába kerül azt
kivágni. És még akkor is marad gyökere a földben és az újra megfogamzik. —
Ilyen a bűnös is, először csak kis bünt követ el az ifjú és nem törődik vele,
gondolja, talán Isten észre sem veszi az ilyen kis dolgokat és engedi megnőni,
mind több és súlyosabb hibákat követ el, míg végre ott áll az ifjú bűnökkel meg-
rakva. A bűn gyökerei mélyen a szívben vannak, amikor magára ébred, de sok-
szor már késő, mert minden más könnyebb, mint egy ifjúnak leszokni a bűnről
és alázatosan Istenhez fordulni bűnbocsánatért. És ha így bűnnel megterhelve nő
fel a magyar ifjúság, a jövődő élet, akiktől a mai szétdarabolt Magyarország
megmentését várják, akkor még nagyobb veszélybe sodorja ezt az országot. Mert
*egy ország megmentéséhez tiszta szív kell, törhetetlen hit kell, Istenben bízó lélek
kell és élni akarás egy boldogabb, szebb jövődőért.* A mai ifjúság nem tud örülni
az életnek. Mindig panasszal van tele, leggyakoribb szórakozása a korcsma, a
kártya, a rossz társaság.

Mennyivel boldogabb az az ifjúság, amelyik bibliával és zsoltárral a kezé-
ben megyen az ifjúsági egyesületbe és ott az ének és az imádság szárnyain föl-
emelkedhet Istenhez. Bár szegények és sokat kell küzdeni a mindennapi kenyérért,
de Isten csodálatosan boldoggá teszi azokat, mert nemcsak kenyérral él az em-
ber, hanem Istennek minden igéjével. És igazi élet csak Istennel lehet, őnélkü-
le csak meddő próbálgatás, ami talán egy darabig sikerül s aztán összeroppan. Mert
Istennel minden lehetséges, de nélküle semmi. A mai ifjúság Istent sokszor mel-
lőzni akarja és ez a megsemmisülés felé sodorja őt. Mert az élet olyan, mint egy
folyam, amelyben számtalan hal él és az élő halak úsznak az árral szembe és
leküzdik a feléjük hömpölygő víztömeget, a döglött halat pedig elkapja az ár és
viszi magával.

Magyar ifjúság élő halak akarunk-e lenni, akik leküzdjük a világnak ezernyi
baját és Istennel haladunk előre egy boldogabb, szebb jövődő felé. vagy dögl-
ött halak, kiket elsodor az világ élvezete a megsemmisülés felé. Jézus vár, ma-
gyar testvéreim, minden bajunk és problémánk megoldását Nála találhatjuk meg.

Iván János, Sárospatak.

2. Én a magyar ifjúság helyzetképét, a jelen pillanatban két képnek látom.
Az első képen látom a mai ifjúságot, melynek életképe úgy néz ki, mint egy alvó
ember. A második képen látom az az ifjúságot, amely kezd már alvásából föl-
ébredni. Ez a kép az ébredő ifjúságnak a képe. Beszéljünk csak röviden mind
a két képről. És állapítsuk meg, hogy melyik szebb és melyik hasznosabb. Azt
hiszem, mindnyájan tudjuk és tisztában vagyunk azzal, hogy egy alvó emberrel
azt tehetünk, amit akarunk. Így például kiszedhetünk a zsebéből mindent, ami
csak benne van. Elvihetjük a helyéről más helyre. És még sok mindent tehetünk
vele, anélkül, hogy ő azt észrevenné. Ő egyszerűen csak alszik tovább és nem
törődik semmivel. Vajjon nem így néz-e ki a mai ifjúság? Sajnos, azt kell fe-
lelni, hogy igen. Mert ott alszik a tétlenségnek és a nemtörődömségnek a pu-
hára vetett ágyán. Alszik akkor, amikor éppen most volna rá a legnagyobb szük-
ség, hogy ébren legyen. Most, amikor már-már a falu népe kimerült és össze-

---

---

roskadnak a terhek viselésében. És kimerülten kiáltanak fel: mit tegyünk? Hiába küzdünk, nem bírunk megélni.

De nemcsak a gazdaság terén van ez így; így van ez az egyház életében is. Nem látjuk meg azt, hogy az egyházat is mennyi veszély fenyegeti a mai néhez időben. Nem vesszük észre azt, hogy minden felekezet ellenünk tör. Mi nekünk az egyház? Az egyház a mi lelki édesanyánk! Ha pedig már édesanyánk, akkor bizonyára szeretnünk kell! És ha szeretjük, akkor nem szabad magára hagyni, ha veszély fenyegeti.

Annak ellenére, hogy ilyen nehéz időben élünk, azért csak alszunk tovább. Nem bírunk felébredni, mert nincs hozzá elég erőnk. Ezt a hiányos erőt akarja szolgálni ez a népfőiskolai tanfolyam. Fel akar rázni alvásunkból. Réá akar ébreszteni minket azoknak a nagy feladatoknak a véghezvitelére, amelyek reánk várnak. Megnyitotta előttünk tudományának gazdag tárházát, hogy mi abból erőt és bátorságot szerezzünk. — Fiúk, ébredjünk fel és az itt szerzett új erőt gyümölcsöztéssük a mi falvainkban. És ha felébredt bennünk az *egyház és haza iránti kötelesség*, akkor boruljunk le Isten előtt és kérjük a mi jó igyekezetünkre az ő áldását. Ha ezt így tesszük, akkor bizonyára Isten ebből a piciny mustármagból egy terebélyes fát fog nevelni. Ha ez így lesz, akkor bizonyára e helyett az alvó ifjúság helyett megszületik az ébredő ifjúságnak a ragyogó képe.

Ebben a kipattanó piciny rügyben látom a magyar ébredő ifjúságnak a terebélyes nagy fáját. És ha ez a fa megnő, akkor egyházi életünk megújul. És e helyett a csonka ország helyett lesz szép nagy Magyarország!

Ifj. Hogya Mihály, Nagyrovágy.

---

3. Amikor az a megtiszteltetés ért, hogy megrajzoljam a paraszt-ifjúság mai helyzetképét, nagy örömmel vettem a tollat megkérgesedett kezembe. A paraszt-ifjúság helyzetképe nagyon szomorú, nemcsak ebben az évben, hanem az volt már jó néhány évvel ezelőtt is.

A magyar paraszt-ifjúság helyzete napjainkban, — amint említettem, nagyon szomorú, — mondhatnám — tragikus úgy anyagi, mint erkölcsi szempontból.

A fiatal parasztfiú már 18 éves korában beletartozik azoknak a körébe, akiket a jövő gondolata komoly, szinte megoldhatatlannak látszó kérdések elé állít.

Pl. ha egy 16 éves parasztfiúnak van még 3 vagy esetleg 4 testvére, a fiú kis földjük megmunkálásához nem szükséges, sőt olyan helyzet is adódhat, hogy a kicsiny családi birtok nem tudja eltartani mind a 4 esetleg 5 fiút, s ennél fogva 1 vagy több fiú kénytelen ipari pályára lépni, elmegy tehát inasnak. Jobban mondván elmenne, ha tudná, hogy hová menjen, és ha egyáltalán lehetséges volna számára, hogy ipari pályára lépjen, mert ma már az a helyzet, hogy a paraszt ember fiát fel sem fogadják inasnak, hiszen a legtöbb földműves ifjú még a négy polgárit sem végezte el. Már pedig, ha a mester egy félig kiiskolázott tanoncot kaphat, természetes, hogy nem fogad fel egy paraszt fiút.

Mi történik most már azzal a szegény paraszt fiúval? — Bizony csak csavarog. Egyik házból ki a másikba be. Hol jó, hol meg rossz társaságban forog-lódik. Többek között beül kártyázni. Először csak szórakozásból, majd pénzre játszik. Megkezdí fillérekkel, folytatja pengőkkel. A pénz után pedig következik a becsület. A becsületbeli adóssághoz pedig ismét pénz kell, de ezt nem tudja

---

---

honnan előteremteni, mert hiszen nincsen semmiféle munkája. Így azután hozzáfog a lopáshoz, mégpedig a magáét lopja, mert nincs senki, aki figyelmeztesse.

A falusi fiúkat le lehetne erről szoktatni és le is kell erről szoktatni, ezért voltunk mi most itt, hogy ezeket öntudatosan meglátva segíteni próbáljunk.

Takács Ferenc, Borsod.

4. Nagyon nehéz és gondotkózó feladat volt számomra az a megbízatás, hogy a *tiszántúli magyar paraszt ifjúság helyzetképét* megírjam. Mert ha a mai szeszélyes és sok színben játszó, csalfa délibábos ifjúsági élet háttérébe tekintünk és fellebbentjük azt a fátyolt, amely az ifjúság zárkózott lelkét, sajnos, még mindig eltakarja a szemek elől, nagyon sok esetben azt látjuk és azt tapasztaljuk, hogy a nemrég letűnt zűrzavaros világ, a hitetlenség és a rideg önzés képében ráütötte bélyegét a falusi paraszt ifjúság lelkére is. Mert az ifjúságnak a lelke olyan, mint az emberi szervezetben a tüdő. A tüdőnkkel egész nap milyen sokat lélegzünk és mégis marad egy rész, a tüdőcsúcsok, amelyek nagyon kevés, úgy szólván semmi levegőt nem kapnak.

Ha már most a falusi paraszt ifjúság helyzetébe beletekintünk, azt fogjuk látni, hogy ezeknek a tüdőcsúcsoknak a kiszellőztetése milyen nagy akadályokba és nehézségekbe ütközik. Nehézségekbe ütközik még pedig azért, mert az alkotó és az építő erők mellett túlsúlyban vannak a romboló erők. A világháborút átélt édesapák, rokonok, barátok, akik minden ifjúságot nevelő munkában más célkitűzést, más okokat látnak, mint amelyre az hívatva van. És nagyon sok ilyen édesapák és barátok a kerékkötői az ifjúsági munkának. Egyszerűen nem engedik meg, vagy lebeszélik a fiúkat arról, hogy valamilyen mozgalomban, amely az ifjúság érdekeit és nevelését szolgálja, résztvegyenek. De ezeken kívül még a rossz gazdasági helyzet is akadályokat gördít az ifjúság útjába, mert ha tagja lesz is valamely egyesületnek, sok esetben csak addig tart, míg a tagsági díjról említést nem teszünk, de ha csak valamilyen kevés összegű tagsági díjról említést teszünk, bizony nagyon sok tag kámforrá válik, azt mondva. . . . hát mán csak olyan bolond nem vagyok, járjak is az egyesületbe, meg még fizessek is.

Nehéz, nagyon nehéz munka a magvetés, nehéz megvárni, hogy az az elvetett mag csirát eressen, szárba szökkenjen és gyümölcsöt, termést hozzon. Nehéz kiszellőztetni azt a tüdőcsúcsot, mely a zsenge gyermekkortól kezdve rossz levegővel van fertőzve. De hálát adhatunk a jó Istennek azért, hogyha bár nehéz úton is, de biztos célkitűzéssel halad előre ez a nagy és áldásos munka. Felejthetetlen emlék marad számomra az a rövid néhány nap, amit a sárospataki főiskolában töltöttünk el, ahol láttam azt, hogy a főiskola tanári kara és teológus diákjai milyen nagy odaadással és szeretettel működtek ennek az áldásos, ifjúságot és nemzetet nevelő munkának az érdekében. Láttam azt, hogy a tanár urak az egyszerű parasztfiúkkal kart-karba öltve sétáltak és tanították őket. Milyen jó volna, ha az ország többi főiskoláiban is ilyen szeretettel és odaadással karolnák fel a falusi ifjúság nevelését és cselekednék Krisztus Urunknak azt az ígését, mely meg van írva Máté ev. 28. rész 19. v.: „Elmenvén azért, tegyetek tanítványokká minden népeket.” És ha tanítványokká tesszük azokat az egyszerű paraszt fiúkat, ha a lelkükbe oltjuk az Isten, a haza és az egymás iránt való szeretetet, akkor ismét nagy és boldog lesz ez az ország és lesz aki megvédje, ha majd egyszer rá kerül a sor.

Szűcs Lajos, Paszab. (Szabolcs megye.)

Beszámoló a Népfőiskoláról.

A megszállott területen járva gyakran lehet hallani azt a magyar ember szívét mély szomorúsággal eltöltő vádat, hogy Magyarország nem életképes és nem érdemli meg az életet a XX. században egy olyan állam, amely nem törődik eléggé népével, saját fajtájával.

A vádra több felelet van: én csak hármat veszek fel. A sárospataki főiskola faluszemináriuma, munkatábora és legutóbb a népfőiskolája élő tiltakozás mindazokkal szemben, akik a magyarságot haldokló fajnak bélyegezik. Magyarországon nemcsak a baranyai egykét és az évtizedes nyomort szabad látni, hanem mindazokat a törekvéseket is, amelyek a magyar jövődő leteteményesei. Tudjuk mi azt, hogy sok minden nincs még nálunk rendben, de megvan a törekvés a szegény falusi embernek olyan magas fokra emelésére, amilyenre joggal számíthat, számarányának és jelentőségének megfelelően. Ha különbség is van nálunk úr és paraszt között, annak az oka abban keresendő, hogy a falu a török és Ausztria miatt kissé elmaradt. A falu nem áll a műveltség szempontjából sem alacsonyabban, mint a többi társadalmi rétegek. Óriási a haladása, különösen az utóbbi 15 év alatt. Itt már régen elismerték a falut a nemzeti élet alapjának és nemcsak politikai pártok agitációs helye, hanem a magyar kultúra és közgazdasági élet bázisa is! Azt is figyelembe kell venni, hogy a jövő jelenrombolás és jelenépítés is egyszerre. „Ez a föld kövé vált szíveket nem hordhat!” Itt érzí minden ember a sorsközösséget; nincs hőbb törekvés, minthogy ez a megcsonkított ország véres, felkoncolt testével újra feltámadjon. Ennek a földnek van Istene, van lelke, amely megvédi mindenkor! S mi szeretjük e földet, szeretjük úgy, mint Megváltónk szeretett minket és demonstrálunk Európa lelkiismerete előtt, amely vak dühében kegyetlen bosszút állt egy szerencsétlen időben egy vérző nemzeten. Hogyha nálunk még mindig igen fekete a kenyér, jusson eszébe annak, aki a trianoni határon túl fehéret eszik és vádol, hogy az a mi eltiprásunkból szármányolt kenyér.

De beszéljenek a tettek! A sárospataki főiskola faluszemináriumában és öregserkész csapatában állandó probléma a magyar falu. A munkatábor aktív, nemzetépítő munkára nevelő eszköz volt. A jelenlegi népfőiskola pedig a nemzetnevelés korszerű, elsőrangú tényezője!

A népfőiskola keletkezése.

A népfőiskola gondolata már régebben felmerült és abból az elgondolásból fakadt, hogy a földműves réteg paraszttudatát tudatossá kell tenni. Konzerválni kell népünk értékeit, mert ezek biztos alapjai a magyar kultúrának és megőrzői a magyar léleknek. A főiskola tanári kara felelőssége tudatában erre a nemzetmentő munkára elhatározta magát.

Ősi intézetünk 400 éven keresztül szolgálta már a magyarságot nemcsak szellemi téren, hanem véráldozattal is: mindig ott volt, ahol segíteni kellett, ahol ki kellett húzni a kátyúból a nemzeti élet megfeneklett szekerét. Olyan ifjakat küldött a néphez, akik a nemzetnevelés elsőrangú tényezői lettek és maga is, mint a magyar lélek ősi sziklavára állt erősen mindig, minden viharban, hogy

---

átmentse a mult örökségét — a hamisítatlan magyar szellemet — a következő korok számára. Most sem tehetett egyebet, mint amit évszázadokon keresztül tett. Egyfelől most is tiszta, önzetlen magyar szellemet képvisel és nevelőket küld, akik felelősségteljes nemzeti érzéssel eltelve munkálják a szebb jövőt, ráirányítván a figyelmet a mi Istenünkre, Kitől olyan sokszor jött már szabadulás éppen akkor, mikor a fájdalom a legnagyobb volt. Másfelől azonban a főiskola részé-
síteni is akarta a népet közvetlenül a maga szellemi életében, rá akarta nyomni hatékonyan az évszázadokon keresztül híven örökölt magyar lelket a nép fiai lel-
kére, hogy úgy az évszázadok magyar öröksége újraéledjen, újraéledve pedig
hasson, munkálkodjon a jövő korban is.

A tanári kar felhát az egyházkerület különböző községeiből földműves ifjakat hívott meg, jelenleg még csak egyhetes tanfolyamra, hol szellemi és lelki képzést kapjanak. Meghívott olyan előadókat, akik ismerik a falu életét és irányító szerepük van úgy ebben, mint az ország belpolitikájában, hogy tőlük a falusi ifjak égető kérdéseikre feleletet kapjanak, hogy szíjjárd meggyőződést nyerjenek öntu-
datuk megtartására és tudatossá legyenek bennük mindazok az értékek, amelyek a magyar lélek legősibb, legerősebb kifejezői.

A Teológiai kar meghívására 36 ifjú földműves érkezett, 16—30 éves korúak. A teológusok egyrésze eltávozott: a vendégek az ő helyükre szállásoltattak el, — a falu legátusai, hogy visszaadják a főiskola által századok óta tett látogatásokat

A tanfolyam résztvevői.

A falu kiküldöttjei jobbára február 1 én délután érkeztek meg. Az állomáson teológusok várták őket és *dr. Szabó Zoltán* professzor vezetésével szobáikba kísérték őket. Megható volt látni azt az örömet, ami az arcukon sugárzott, amikor beléptek az évszázados megszentelt falak közé, ahol egy hetet (február 1—9) fog-
nak eltölteni. Várakozás minden arcon. Sokat várnak ettől a tanfolyamtól. Jól esett lelküknek, hogy történelmi idők részesei lehetnek.

A földműves ifjak névsora:

*Baka Sándor, Tiszalúc,
Balogh József, Nemesbikk,
Baski József, Vilmány,
Berec Gyula, Mezőkeresztes,
ifj. Csont Bálint, Radostyán,
Csíger Barna, Alsózsolca,
Csukás János, Vajdácska,
Daruka Béla, Taktaszada,
Deme Zsigmond, Szenáró,
Enyedi Antal, Tizsakarád,
Falucskai Lajos, Perkupa,
Fazekas László, Aszaló,
Géresi Ferenc, Vajdácska,
György János, Józsefmajor,
Hogya Mihály, Nagyrozvágy,
Horváth Sándor, Nyiri,
ifj. Juhász József, Bodrogkeresztúr,
Kapéri Antal, Sárospatak,*

*Kapéri István, Sárospatak,
Kelemen Lajos, Sajókápolna,
Kiss András, Szegi,
Kolláth Bertalan, Ziliz,
Ketzer István, Miskolc,
ifj. Lámer József, Sajóvelezd,
Lavotha Béla, Hejőpapi,
Nagy Béla, Hejőpapi,
Nagy József, Cigánd,
Pandák Ernő, Kovácsvágás,
Parajos János, Vajdácska,
Sarkadi Géza, Vámosújfalú,
Szabó Lajos, Noszvaj,
Szücs Lajos, Paszab,
Szikszai Károly, Hejőpapi,
Takács Ferenc, Borsod,
Gödöri Tóth Ferenc, Semjén,
Varga Bertalan, Gönc.*

Ezek az ifjak 30 különböző faluból jöttek. A tanfolyam vezetősége azt a kedves gondolatot vetette fel, hogy alakuljon egy jelképes falu. A falu nevére pályázatot hirdettek. A legjobb „Szeretefalva” nevet ajánlotta.

A falu szervezete és élete.

Falu a városban.

Van Magyarországon egy falu, amelyről igen kevesen tudnak még. Nem lehet csodálni, hiszen a napokban alakult. Nem is olyan nagy, hogy a térképen fel kellene tüntetni, nem is lakják olyan vagyonos emberek, akiket irigyelni lehetne, nem is a határszélen fekszik, hogy fegyverkezéssel és határaink újabb megerősítésével vádolhatnának érte szomszédaink; sem a belföldön, hogy az újabb „revízió” fejtorést ne okozzon; kiknek adják csonka hazánk többi részével: a cseheknek, románoknak, vagy a szerbeknek?

Ez az ország legközpontibb fekvésű faluja, mert a szívekben él! Szeretefalvának hívják. Megalakult 1936 február 3-án Sárospatakon, az öreg Alma Mater falai között. Van bírása, képviselőtestülete, gazdaköre és egy törvénye: a szeretet. Megalakulásánál nem jelentek meg nagy közéleti férfiak, csak egyszerű magyarok; nem voltak ragyogó szónoklatok, csak imádság töltötte el a lelkeket, amelyet minden zenénél szebb kálvinista ének követett.

Csodálatos falu ez; kicsi és mégis olyan nagy, szegény és mégis a leggazdagabb, nem politikai jelentőségű, csupán a magyar szívek felelősségérzete hívta életre és nem gazdasági, vagy politikai érdekek. A legdrágább magyar falu ez, mert a legvalóságosabb ígéretét hordozza a magyar jövő reális palotájának. Kicsiny alap ez még, de eljön az idő, amikor egész nemzetünk egyetlen nagy „Szeretefalva” lesz; ennek a nagy épületnek képezi alapját ez a most alakult kicsi falu!

Szeretefalva statisztikája. (Móricz Miklós) Szeretefalvához 35 család tartozik összesen 213 lélekkel. Ebből 14 családban élnek még a nagyszülők; számuk 26.

Kultúrája: Minden háznál van biblia, zsoltár. Sokan adnak pénzt könyvekért, lapokért. Sokan olvasnak kölcsönkönyveket és lapokat. Nyolc családban vannak testvérek, akik magasabb iskolát végeztek. Egy családban van orvos is.

Összesen 801 kat. hold földje van, fejenként 4 hold. Készpénze a helyi pénztár állása szerint 114 P.

Téli munka: Szövés, fonás, kosár- és gyékényfonás, kosárkötés, cirokseprő, donga és szőlőkaró készítés.

Általában két szobás lakásban élnek. A házkörüli gyümölcsfák száma 1341. A tanfolyam emlékére mindenki ültet még egy-két fát.

A falu élete. A falu életét két szempontból lehet nézni, milyen itt és milyen lesz a jövőben, ha eltávoznak a lakosai Sárospatakról.

Szeretefalvának egyetlen összetartó kapcsa: a szeretet. Ez hozta létre, ez tartja meg életét a jövőben is. Egy kis szeretetközösségi életforma az egész. Azokat az ifjakat, akik egymástól távol élnek, közel hozza egymáshoz, megéretteti az ifjú magyar lelkekkel azt, hogy ők tartoznak valahová, egy faluhoz, amely nem a földön, hanem a szívben van. A magyar sorsközösséget reprezentálja. Mindegy, hol van szűkebb hazád, mindegy úr vagy-e, vagy szegény, te a magyar sorsot el nem kerülheted! Megtanulják itt ők, hogy egy akarat legyen a norma előttiük; az, amit a konkrét magyar szükség parancsol: hogy nemcsak azért magyarok, mert itt szántják az anyaföldet, hanem ők magyarnak teremtettek, magyar lelket

---

---

hoztak magukkal s a föld az élet, minden őértük van itt, nekik szolgál az ő kizárólagos viszonzószolgálatukért. Ővék itt minden, de nekik csak itt kell szolgálni. Testvérei egymásnak; ezt azonban nem 1936 február 2 teremtette meg, hanem évszázadok magyar sorsa kovácsolta össze. 1936 február 2—9 csak tudatosá tette, megláttatta azt, hogy minden magyarban a magyart szeressék, mert a mi sorsunk egy: küzdeni, feláldozni magunkat a nemzetért. Így az áldozatok szent lángja felégeti az emberi vak dühöt, amelytől nem láthatják azok, kik a halálos ítéletet kimondták, a szenvedést, amelynek jajszava bosszúért kiált „Nekünk egy közös sírunk van, Európa!” A sírgödör már feltárult, jaj nekünk, ha beleszédülünk. Meg kell értenünk, hogy egymás számára teremtettünk; együtt élünk és együtt halunk.

A közösségi élet estéenként a KIE vezetése alatt állott, melyet Kovács Péter titkár irányított. Bibliamagyarázat, KIE-program ismertetése, a „község” ügyeinek intézése és vidám nótázás tették felejthetelenné ezeket az estéket.

Igy éli itt Szeretefalva lakossága a magyar sorsközösségi életét.

A falu élete otthon? A fiúk, akik innen eltávoznak, két falunak lesznek tagjai: saját falujuknak, ahol születtek és a szíveikben élő egyetlen nagy 13 milliós magyar falunak. Nem szűnik meg a testvéri érzés, nem szakad el az összefűző kapocs a lelkek közt, melyet történelmünk egy nagy tényezője: a sárospataki főiskola tett lelkükre. Találkozni fognak időnként Szeretefalva „öslakosai” és érintkezést tartanak fenn egymással és a főiskolával. Propagálói lesznek a nagy magyar „Szeretefalvának”, amelynek megalapítása e kis közösség munkájának koronája.

A népfőiskolai tanfolyam napirendje: 6 órakor felkelés; 6 05-kor reggeli torna; 7—7 45 bibliakörök, melyeket a falusi ifjak tartottak; 7 45-kor reggeli; 8—1-ig előadások; 1 20 kor ebéd. — Délután: látogatások. Sárospatak nevezetességeit nézték meg. Ének-, zenetanulás Este KIE összejövetel, utána áhítat szobánként.

Előadások.

A népfőiskola feladata kettős: szellemi- és lelkiképzés. A szellemi képzést a meghívott szakelőadók, a lelki képzést maga a Teológia és a KIE végzi.

Az első előadást *dr. Szabó Zoltán* teol. professzor tartotta a sárospataki főiskola történetéről. Ismertette a „pataki veszedelmet” (1714), amikor a kollégiumot elfoglalni akaró jezsuitákat és a hadsereget szétkergették a pataki asszonyok és a diákok. Győztek, mert egyedül Istentől félték; „ez az igazi erőadó félelem.”

Dr. Harsányi István gimnáziumi tanár három előadás keretében ismertette a magyar irodalmat.

Első előadásában — *A betű és a falu* — hangsúlyozta a betű fontosságát és az olvasottság nagy jelentőségére mutatott rá. A második előadásában — címe *A magyar irodalom vezéralakjai Vörösmarty ig* — az irodalom nemzeti értékére mutatott rá. „Történelmünk tükre, a politikai élet irányítója sokszor!” Balassa, Zrinyi, a kuruc-kor, Bessenyei költészete nemzeti törekvésekből fakadtak. Berzsenyi, Kölcsey, Kazinczy, Széchenyi új életre, öntudatra ébreszti a tedpedő magyarságot. „*A magyar irodalom vezéralakjai Széchenyi korától napjainkig*” című előadásában a népköltészet szerepét hangsúlyozta irodalmunkban. „Az igazán értékes irodalom mindig együtt járt a nemzet, a haza nagy eszméivel.”

Kántor Mihály cigándi igazgató-tanító, a cigándi bokréta vezetője három

---

előadást tartott: 1. *A falu és a gyöngyösbokréta*. 2. *A magyar kenyér története és 3. II. Rákóczi Ferenc a dicsőségben*.

Az első előadásában ismertette a gyöngyösbokréta jelentőségét. Emeli a magyar falu hírét, erkölcsét és izlését nemesíti. Össze kell gyűjteni a magyar mesét, népdalt, táncot, azt a sok-sok értéket, amelyek a magyar őslélek legpregnansabb kifejezői. A gyöngyösbokréta kialakítja a régi szokások szeretetét, terjeszti a tiszta szép magyar életet, önérzetet ad, hogy megbecsüljük mindazt, ami igazán magyar, ezenkívül nagy szolgálatot tesz a nemzetnek a külföldön is. Előadása közben cigándi szötteket és képeket mutatott a cigándi gyöngyösbokréta szerepléseiről. Szép színes, minden magyar lelket örömmel eltöltő látványt nyújtottak ezek.

A magyar kenyér jelentőségét a legjellemzőbben a magyar földműves fejezi ki, amikor azt mondja: „Isten áldása” és „élet”. „A magyar kenyér, a magyar föld és a magyar földműves összeforrottak.” A honfoglalás nem ért véget 896-ban, hanem folyik ma is és fog folyni mindaddig, amíg a magyar föld és vele a magyar kenyér teljesen a magyarság kezében nem lesz!”

Thury Sándor paszabi igazgató-tanító három előadást tartott. Az öntudatos tudás fontosságát hangsúlyozta. „Egy nagy feladatunk van nekünk, gazdaifjainak: önmagunk megismerése!” Sokan nem ismerik a falut, nem is értik; egy életet kell áldozni arra, hogy a falut megismerje olyan, aki nem onnan való. Felhívta a „falu” figyelmét a népmesék, hagyományok, felköszöntők, tréfák, közmondások stb. összegyűjtésére, hogy ezek közkinccsé legyenek.

Dr. Móricz Miklós három előadást tartott. Az első címe: *Földműves népiünk a nemzet életében*. Csonka-Magyarország földműveléssel foglalkozó lakosainak száma 4.612.225; 3400 községünk közül 3000-ban a földművelés van túlsúlyban. Ha kevés is a föld, tehetséggel és tudással meg lehet sokszorozni a jövedelmet. A szaktudással rendelkező földműves ifjúságé a jövő. „Felelősek vagyunk sorsunkért és felelősek vagyunk azokért, akiknek sem föld, sem tehetség nem jutott. Akinek jutott a magyar földből, az felelős azért, hogy teljes munkát végezve előbbre vigye a nemzetet. Ne várjunk mindent az államtól, induljunk el mi, magyar földművesek, munkás, dolgos, tehetséges étellel új jövőt alapítani!”

Második előadásában feltárta, hogy a nemzet 2600 millió pengő évi jövedelmének csak egyharmad részét kapja a földművelés. Ennek az oka a még mindig extenzív gazdálkodás. „Kellő szakképzettséggel a nemzeti jövedelem jó részét megszerezhetné a mezőgazdaság!” „Minél több hozzáértő embert kell földhöz juttatni!” — ez az igazi birtokpolitika.

Harmadik előadása: A falu igazi fejlődése akkor következik be, amikor a falu ráeszmél a legmagasabb szakszerű tudás fontosságára, „amikor a magyar paraszt azt mondja: Nem akarok paraszt lenni, hanem akarok lenni kitanult, művelt és a szakmát teljesen jól tudó művelője a földnek! Ez a tanfolyam arra tanít, hogy a földműves ne hátul kullogó legyen a nemzetben, hanem élen haladó és a földet leggazdaságosabban kihasználó fundamentális tényezője a magyar nemzetnek.”

Wieser Béla, a Faluszövetség titkára a „Népnevelés és öznevelés” című előadásában ismertette a Faluszövetséget, mely a „nép legjobb barátja.” A magyar földművesnek, ha élni akar, át kell térnie az intenzív gazdálkodásra. A Faluszövetség falunapokat és egyéb gyűléseket rendez a szaktudás elsajátítása érde-

---

---

kében. Ezt szolgálja a mezőgazdasági kiállítás, a háztartási tanfolyam és a gazdaságverseny is.

Dr. Tölgyes István, a Faluszövetség igazgatója a gyakorlati tapasztalást hangsúlyozta mint elsőrangú tényezőt a gazdasági élet anyagi és szellemi fejlődésében. Ennek eszköze a gazdaságok vándorlása, a népfőiskolai tanfolyamok, a bel- és külföldi csereakciók.

Szekeres László faluszövetségi titkár a „Faluszervezés és falunevelésről” beszélt. A falunevelés akadályai: a közügyek iránti érzéketlenség, a széthúzás, a napi politika, a vallástalanság, a képzett ifjúsági vezetők hiánya stb. „A nemzetépítést a faluról kell kezdeni. A megelégedett és szakképzett földművelés biztos alapja a nemzetnek.” A földművelés ifjúság feladatai: 1. Legyen az új Magyarország képviselője. 2. Legyen nemzeti öntudata. 3. Példaadó a fegyelemben. 4. Támogassa a KIE-t és a Faluszövetséget. 5. Pártolja a csereakció ügyét. Ismertette az olaszországi csereakciót is. A tanulni vágyó gazdaságokat 5 hónapra elviszik tanulmányozni az olasz mintagazdaságokat. Részvételi díj 195 P.

Dr. Wanke Gusztáv az OKH elnöki osztályának főnöke a szövetkezeti eszme fontosságát világította meg nagy szaktudással. A szövetkezetek a kisemberek filéireiből alakult tőkebázis által olcsó beszerzést, kölcsönt, jobb értékesítést biztosít. Kiválóan alkalmas az ár-, hitel- és gabonauzsora letörésére. Célja: a földbirtokreform, telepítés előkészítése, hitelbázis megteremtése. „Ha a fölös tőkék becstületes hitelforrássá válnának és bekapcsolódnak a szövetkezetekbe, akkor az ország új ezer év elé nézhet.”

Jakabb László a tejről és a tejszövetkezetekről tartott előadást. A tejtermelést meg kell tanulnia a kisgazdának és „akkor lesz kifizető, ha papíron, ceruzával gazdálkodik.” A tejszövetkezet biztosítja a tej elszállítását és készpénzzel fizet a tejért, így állandó fixfizetést biztosít a kisgazdának.

Dr. Veiss István, az OTI vezérigazgatója „A magyar földművelő nép a magyar közéletben” című előadását számos vendég is végig hallgatta. „Meg kell vetni a lábunkat azon a földön, ami megmaradt és itt teljes tehetségünk szerint teljes munkát kell végezni!” Ebből a munkából a földművelő népnek is ki kell venni a részét. Közéleti szereplésre is nevelni kell a népet. „Minden földművelőnek meg kell jegyeznie, hogy büszke lehet hívatására, mert semmivel sem áll lejjebb, mint más foglalkozási ág, ha feladatát szakszerűen látja el.”

Dr. Buchgráder és *dr. Hazay orvosok* a preventív orvostudomány fontosságát ismertették az egészségvédelem terén. Magyarországon a gyermekek 16 százaléka kisebb értékű. Bünt követ el a nemzet ellen az, aki elhanyagolja egészségét. „A jövő háborúja nem a fegyvereken, hanem a szaporodáson dől el!”

Dr. Lőrincz Ernő miskolci orvos a „Fajnevelés (eugenetika) és népbetegségek” című előadásában különös tekintettel foglalkozott a családalapítással. „A nemzet fennmaradása attól is függ, hogy milyen a felfrissülése az utódokban.” „Fontos, hogy testileg-lelkileg egészséges gyermekek szülessenek.”

Hegyí József gimnáziumi tanár „A magyar nyelv és rokona” című előadása volt az utolsó előadása a tanfolyamnak.

Az előadásokat élénk hozzászólások kísérték a földművelő ifjak részéről.

Meglátogatták a tanfolyam előadásait: dr. gróf Hoyos Viktor főszolgabíró, vitéz Lehoczky Lajos szolgabíró, ifj. vitéz Csajka Endre főbíró, Körösy Dániel a sárospataki és bodrogházi járás gazdasági szakfelügyelője, Darányi Lajos reform-

---

---

mátus lelkész, Novák Sándor gimn. és közigazgató, Tárczy Árpád gimn. igazgató-helyettes, Hegyi József gimn. tanár, dr. Mátyás Ernő teol. igazgató, dr. Marton János teol. professzor, Nagy Ernő v. orsz.-gyűl. képviselő, Főző László ref. lelkész.

Látogatások.

A népfőiskolai tanfolyam hallgatói „látóutakat“ tettek délutánonként. Sárospatak nevezetességeit tekintették meg.

A főiskola büszkeségét, a nagykönyvtárát Koncz Sándor főiskolai szénior ismertette. Ezután a régiségtárat, fizikai és természetrajzi szertárat nézték meg. Tárczy Árpád gimnáziumi igazgató-helyettes a régi kollégium helyét mutatta meg, majd elkalauzolt a várba, ahol élvezetes, lebilincselő előadásával gyönyörködtette a hallgatókat. Voltak még a gőzmalomban és a tanítóképzőben is.

Szeretetvendégység.

A Hittanhallgatók Egyesülete február 7-én este szeretetvendégséget rendezett a vendég ifjak tiszteletére. Az izlésesen elrendezett tanácsteremben mintegy kilencvenen gyűltek össze. Megjelent Veiss István, az OTI elnöke, az akadémiai tanárikar, Darányi Lajos sárospataki és Főző László vajdácskai lelkipásztorok.

Az estélyt áhítat vezette be. A bibliamagyarázatot Ketzler István (Miskolc) földműves ifjú ismertette. A tea után a lelket gyönyörködtető műsorszámok lebonyolítására került a sor. Nagy tetszést váltott ki a vajdácskai szájharmónika zenekar szereplése, valamint Csiger Barna és Rózsai Tivadar szájharmónika duettje. Szavalatok, melodráma, előadás, mind-mind értékes és élvezetes volt. Baski József a népfőiskolai tanfolyam hallgatóiról írt „*Krónikájával*“ neveltette meg a hallgatókat. Bush, angolinternátusi tanár az amerikai KIE-ről beszélt.

Az estély a Miatyánk elimádkozásával ért véget.

Ujság.

A tanfolyam „hivatalos lapja“ a „*Kerékvágás*“. Szerkesztik: Szabó Lajos miszsiói lelkész, Magó Ferenc segédlelkész, Zsuffa Tibor és Rózsai Tivadar teológusok.

A „*Kerékvágás*“ tartalmazza a napi programot, közli az előadások rövid kivonatát, a közérdekű eseményeket, amelyek a tanfolyamon történnek, a földműves ifjak írásait és verseit. Együttal a tanfolyam „tankönyve“ is.

A világháborút követő felfordulás nagy tanítása magyar szempontból ez: „Tétlenül várni, hogy más segítsen rajtunk: ez a halál!“ A magyarság, ha élni akar, nem elégedhetik meg a külföldi propagandával, igazságunk fényes bizonyítékokkal való alátámasztásával és sebeink mutogatásával, hanem első és legnagyobb feladata, hogy itthon teremtsen szilárd bázist a magyar törekvéseknek. A revízió nagy csatáját nem Genfben, nem külföldön, hanem itthon kell megnyerni éppen azért, hogy erős, művelt, öntudatos, egységes magyarságot nevelünk; hogy felemeljük népünket az anyagi és szellemi műveltség olyan magas fokára, amely példátlan az utódállamokban. Ez a legjobb bel- és külpolitika egyaránt és a leghatalmasabb lélekmentő tényező a megszállott területek magyarságát illetőleg.

A sárospataki népfőiskola ennek a magyar politikának az útját egyengeti. Hirdeti: „Soha többé nem szabad nyugton ülni, hanem minden erőnk megfeszítésével kell dolgozni a jövőért!“ Nem tudjuk, mit hoz magával számunkra a most születő új, ismeretlen kor, de az biztos, ha a nép egységes, erős és öntudatos, semmi vihar nem fogja elseperni. A legkorszerűbb és legnemesebb feladat tehát: a népnevelés.

Vályi József II. é. hh.

A főiskolás és falusi ifjúság egymásrautaltsága.

Ezt a két szót főiskolás és paraszt ifjúság a multban még leírva se láttuk egymás mellett. Mind a mai napig egy világ választotta el egymástól a két külön világban s külön életviszonyok között élő ifjúságot. Élte mindenik a maga elszigetelt egyéni életét. Egymásról nem sokat tudtak. A főiskolás ifjúság alig tudott többet a paraszt ifjúságról, mint azt, hogy szilajvérű, mulatós, néha még a bicska is kinyilik a zsebében. Nyáron sokat dolgozik, télen sokat tétlenkedik. Nem tudta, vagy nem akarta tudni, hogy a magyar nemzet fentartásában semmivel sincs kisebb szerepe annak a sokak által lenézett paraszt ifjúnak azáltal, hogy vérverejtékezve küzd, izzad, fárad, éjt nappallá téve azért, hogy legyen mindenkinek az asztalán fehér kenyér.

Viszont a falu ifjúsága sem tudta azt a tanult ifjúságról, hogy micsoda küzdelembe kerül a sok tudás megszerzése. Legfeljebb csak annyit tudott róla, hogy ősztől nyárig a városban él s éli város által nyújtott szórakozó élet lehetőségét.

Ez a kölcsönös tájékozatlanság okozta azt, hogy nem törődtek egymással, hanem kölcsönösen irigyelték egymás szabad életét.

A tanult ifjúság — fájdalom — nem éppen kis százalékát nem a fajaért, nemzetéért szolgáló lélek vezette. hanem csak a hivatal, biztos „fixes“ állás. A paraszt ifjúság, mert nem látta a másik oldalon a fajaért, nemzetéért áldozni tudó készséget, így ő is élte a maga önző életét. Igyekezett kihasználni az ifjú korban adott előnyöket. A könnyű, ledér szórakozás, amikor pedig megnöszült beleszóppent az álmos, keleti közönybe és tunyaságba. Mindennel szemben, ami közös — fájdalom sokszor — felületes volt. Még a saját munkáját sem végezte el kellő becsületességgel. Emiatt aztán egy megdöbbenő gazdasági és lelki válságnak kellett jönni, hogy reádöbbenjen mind a két osztály ifjúsága önmagára és egymásrautaltságára. Ma már mind a két osztály gondolkodó ifjúsága előtt kezd nyilvánvaló lenni, hogy egymás nélkül nem élhetünk meg, egymásra vagyunk utalva. Csak közös erővel vehetjük fel a harcot azzal az erkölcsi, lelkigazdasági és nemzeti életünket egyaránt pusztulással fenyegető versedelemmel szemben, amely a magyar népet el akarja seperni a föld színéről.

Hiszem, hogy minden gondolkodni tudó tanult és paraszt ifjú tisztán látja a bajt, mely tépi és szaggatja nemzeti létünk alapját. Azt a borzalmas fekélyt, amely nemzeti létünket alapjában támadta meg, csak közös összefogással lehet kiírtani. Ez a mi ezer sebtől vérző országunk nem beszédeket s elméleteket, hanem tetteket vár. Úgy érzem Isten nekünk is, mint az ifjú Jeremiásnak szól: „Rombolj, pusztíts, gyomlálj, irts, építs és plántálj.“ Két nagy feladat vár reánk: 1. Kipusztítani mindazt, ami gátol a jövő felépítésében; gondoljon mindenki a saját falujára, mik azok, amiket ki kell irtani. A gyűlölség, az irigység, mely társadalmi osztályokat szembeállít egymással. A hazugság a panamák melegágya. Gondoljunk a közönyre, mely ölbe tett kézzel nézi faja pusztulását. Vagy az erkölcstelenségre, amely megdöbbenően szedi áldozatát. A hitetlenségre, amelyik drasztikussá és gúnyolódóvá kezd falun válni. Mennyi munka. Szinte megdöbben az ember az első látására. Önkéntelenül is felkiált, mit tehetek én ennyi romhalmazzal szemben. Az én erőm semmi ennek az elvégzésére. Aki erre rájön kell, hogy meglássa az egymásrautaltságunk fontosságát. A másik nagy feladat: építeni és plántálni. Kik lehetnek e nagy építők? Azok, akik törekszenek kiala-

kítani a hívő lelkek egységes frontját. Akik tisztában vannak azzal, hogy munkát csak krisztusi lélekkel lehet kezdeni és végezni. Ezért igen nagy az én öröömöm, hogy a sárospataki teológiai akadémia kinyitotta kapuit fajtánk: „a parasztlegátusok” előtt. Az eltöltött tíz napon át azzal a réteggel ölelkeztünk össze, amely első sorban is hívatra van a falu szellemi és gazdasági jobb-létét előmozdítani. Bárcsak a többi egyetemek is meglátnák ennek a nagy nemzetépítő munkának a fontosságát és megnyitnák ők is kapukat az iparos, a kereskedő, s a paraszt-ifjúság előtt. Amikor tíz napon át főiskolás és paraszt-ifjúság egy padban ülve, kölcsönösen meglátta, hogy krisztusi lélekkel szűkíteni lehet azt a szakadékot, amely intelligens és paraszt-ifjúság között az utóbbi időben egyre mélyebbé lett. Megláttuk azt, hogy nekünk a gyűlöletre nem lehet gyűlölettel felelni. Hogy egyikünknek sem lehet a feladat elől kibujni, hanem amint Mesterünk is tanította szeretnünk kell és hordoznunk kell egymás terhét. Megláttuk azt, hogy egyesült erővel dolgoznunk kell e nemzet boldogulásáért. Hiszem, hogy „Szeretefalva” minden egyes tagja ezt megérti, magáévá teszi, és szervezni fogja az erőket, hogy megkezdhezzük az építést és a plántálást. Fel kell ébresztenünk a körülöttünk szunnyadó ifjúságot is és be kell vonni őket is a munkába. Szervezni kell gazdasági és szociális téren is az ifjúságot, mert csak így lehet remélni egyetemes, nemzeti életünk megújulását. Ha minden paraszt és főiskolás fiu egymásra talál e hazában, akkor hiszek a magyar megújulásban és feltámadásban.

Kovács Péter
KIE földműves ifjúsági titkár.

Az „Ismeretlen Isten” oltára előtt.

„Pál apostol pedig az Areopagusnak közepén megállván mondá:
Athéni férfiak! Akiket ti ismeretlenül tiszteltek, azt hirdetem én tinektek.”

Ap. cs. XVII. 22. 23.

„A tövis helyén ciprus nevekedik,
a bogáncs helyén mirtus nevekedik
és lesz az Úrnak dicsőségeül.”

*Athénban olyan ragyogó az ég,
a lányok ajkán édes a mosoly,
s szép a séta az árkádok alatt
alkonyatkor, vagy tágas és komoly
termekben hajnalt-érően vitázni
bölcsekkel Isten s emberek felől;
köszönteni a rózsaujjú reggelt
s az Akropolis falai alól a
végtelenbe ringó messzi tengert...
Athénban olyan ragyogó az ég,
a lányok ajkán édes a mosoly
... és bennem néha mégis lázok égnek,
elvágyom, el az árkádok alól.*

*Valami nagy szomorú szomjúsággal
az Ismeretlent keresi a lelkem,*

---

a Láthatallant és Távollevőt,
kinek szavára titkon már feleltem.
Magános útra térek hallgatag
— felejtve tengert, lányt és bölcseket —
és gyarlóságom sulyát hordozom
magamban, mint a sziklaköveket.
Idők ködébe vonva még a csillag,
minden titok még és elérhetetlen
s a bellehemi boldog éjszaka
fényességét még nem sejtí a ldkem.

Csupa homály és csupa lezárt ajtó
— s felejtve tengert, s Athén karcsú lányát —
a válság útját járom hallgatag,
nem ismerve a „váltság“ drága árát.
Erőtlén gyenge voltom érzem,
hogy én, kit Hellas kék ege nevelt
nem juthatok időknék mélyire!
De — ldkem titkon már oltárt emelt
„az ismeretlen Istennek,“ kit nem lát,
nem ismer, de vár és hívő reménye,
s minden távolon álltör rajta tisztán
valóságának boldog fényessége!

Athénban olyan ragyogó az ég,
a lányok ajkán édes a mosoly,
s szép a séta az árkdok alatt
alkonyatkor, vagy tágas és komoly
termekben hajnal-érően vitázni
bölcsekkel Isten s emberek felől;
köszönteni a rózsánjú reggelt,
s az Akropolis falai alól a
végtelenbe ringó messzi tengert...

.....
s én bennem néha mégis vágyak égnek!"

Ó, hála Néked, hála, hála Néked
gyönyörű győzelmű boldog Isten,
— kinek oly lélek is oltárt emel,
aki nem lát és bizonyosága nincsen, —
hogy Te voltál az „ismeretlen Isten“,
Téged hirdettek égi szózatok,
s én ismerhetlen s láthatom ragyogni
Bellehem felett fénylő csillagod!

Mert „a tövis helyén ciprus nevededik,
a bogáncs helyén mirtus nevededik,
s lesz ez az Ūrnak dicsőségeül!“

ROLLA MARGIT.

Eső, semmi más.

Harmadikos kereskedelmista voltam, az iskolában egész évben könyvvitel-órán, 10—20 ezer pengős tételeket könyveltünk. A zárókimutatás forgalom rovata százezer pengős összegeket mutatott. A penzkészlet 30—40 ezer pengő volt mindig. Júliusban hazajöttem vakációra. Másnap egy levelező lapot akartam venni. Édesanyámtól akartam 10 fillért kérni. Milyen nagyon elcsodálkoztam, mikor édesanyám azt mondta, hogy nincs egy fillérünk sem. A kereskedelmi iskoláról azt mondják, hogy az élet reális talaján mozog. Milyen nagy tévedés. Ideálisabb talajon nem mozogtam még, mint mikor az 500.000 pengős forgalom és 30—40 ezer pénzkészlet megfoghatatlan és elérhetetlen világában éltem.

Nyáron, falun egy esőfelleg megjelenése szenzáció. A nyári esőtől igen sok függ. Tudom, olvasóim mind jó emlékezetű tehetséggel vannak megáldva. Így felmentve érzem magam, az elmúlt nyarunk egy forró napjának költői ecsetelésétől. Csak annyit jegyzek meg röviden, hogy árnyékban 38 celziusz fok volt. Sokszor halljuk, hogy a számok beszélni tudnak. Ha az egyszerű számok beszélnek, akkor az ilyen kis nullával ellátott számok izzadnak, pihegnek és fuldokolnak. A megérkezés örömkönnyeit letörölve — milyen furcsa is a szem, nagy szárazságban sem szárad ki — kérdezősködtem, mi ujság idehaza, édesapám? — Nincs itt semmi különös, csak eső kellene. Már három hete nem volt. Ha nem lesz egy pár napon belül, akkor nem sokat fogunk keresni. Még aznap átmentem a szomszédokhoz beszélgetni egy keveset, de a mindig visszatérő refrén mindenütt egy volt: eső kellene. — Olyan kemény a föld, hogyha csizmával megyek ki a földre, szikrát lök a csizmám patkója, mondja Erdei szomszéd.

Délután négy óra tájt elállt az a kis szél is, ami eddig lengedezett. Az akác-fák meg sem mozdultak, a nap erősen sütött. A házunkból kilátni a mezőre. A buzatáblák kezdenek sárgulni. A tengeri alsó levelei száradnak. Ha nem lesz eső, a buza szorult lesz, a tengeri pedig kiszárad. De nini, az ég alja sötétedik és percről percre jobban látni, hogy egy felleg gyorsan jön felfelé.

Az egész falu figyelme a fellegre terelődik. A szél erősödni kezd. Megáll az egész faluban a munka. Nagy csend lesz, egy kutyaugatást sem hallani. Csak az asszonyok és a gyermekek kiabálnak a nagy gyepen. A libákat hivatgatják és terelik haza. A mezőn dolgozók fedél után kutatnak. A szél egyre erősödik. A távoli menydörgés és villámlás mind közelebb hallatszik. A nagy szél a fákat meghajlítja. A levegő lehűlt. A felleg nagyon szürke, jég lesz. Az emberek elnémulnak, csak egy tekintetet vetnek a sárguló kalászkokra és hirtelen a sok fáradtságos, verejtékes, dolgozó nap jut eszükbe. Az asszonyok és gyermekek bemennek a házba. A szürke felleg már a falu felett van. Hirtelen nagyot dördült az ég és el kezd esni az apró jég. Az emberek a házak tornácán állnak némán. Imádkoznak? Átkozódnak? Ki tudja? De nézd csak, az apró, pár szem jég elállt és szép pásztás eső kezd esni. Az udvarokon gyűl a víz és kezd folyni a kapuk alatt az árokba. — Az embereknek egyszerre jókedvük lett, hogy a jég elment. Ki-kiszaladnak az esőre megnézni, hogy merre megy a felleg. Lapátot vesznek és kapát az emberek, bár nem sok haszna van, kiszaladnak az udvarra a csatornát megigazítani. A gyermekek is kijönnek a házból és nevetve kiáltanak apjukhoz: megázik édesapám — nem baj az fiam — kiált vissza vidáman. Az eső gyorsan

---

---

eláll. Mindenki kimegy az utcára. A szomszédok összejönnek, megtárgyalják merről jött, merre ment a felleg, mikor vót még ilyen kinézésű felleg. Füstölnek vígan. A gyermekek az árokban mászkálnak, térdig a vízben. Emberek mennek ki a faluból, nem dologra, csak megnézni a földet, hogy ázott meg. Ha találkozik két ember, köszöntik egymást és csak azt mondják: jó eső volt. Csendesesen ballagnak egymás mellett. — Nekem ez a csendesség úgy tetszik, mintha imádkoznának.

Czegle Imre II. é. hh.

A NYIL ÉS A DAL. H. W. Longfellow.

---

1. Nyilat löttem a végtelenbe,
A földre esik. Hol és merre:
Nem tudom. Oly gyenge szemem,
Úját én nem követhetem.
2. A szívemből egy dal fakadt,
Tőlem messzire elszakadt;
Vajjon merre? Ki tudhatja?
Röptét szemed nem láthatja.
3. Sokkal később egy tölgyfában
A nyilat épen megtaláltam;
S dalom forró, szomorú hangja,
Egy más szívben talált visszhangra.

Angolból fordította: NAGY DEZSŐ gimn. V.a.o.t.

Könyvismertetés.

Bodor Antal dr.: A falukutatás vezérfonala.

Az utolsó tíz év alatt egyre nagyobb kedvvel és akarással indult meg nálunk is a falukutató munka. És ami a legfontosabb: nemcsak tudományos szakörökön belül, hanem sokkal szélesebb rétegekben: a főiskolai ifjúság és a hivatásos faluvezetők, lelkészek, tanítók körében is. Csak kevesen látták meg azt, hogy a mindinkább meginduló falukutató munkába valami rendszert kell vinni. Egységesíteni kell a módszereket, bizonyos mértékig egységesíteni kell magát azt a vázlatot, aminek alapján a falukutató anyagát gyűjti és feldolgozza. — Másfelől egy vezérfonalat, útmutatást kell adni azoknak a kezébe, akik tudnak és akarnak falukutató munkát végezni.

Ezt a feladatot végzi el könyvével *Bodor Antal dr.* Nagy jelentősége ennek a könyvnek az, hogy először foglalja *használható* rendszerbe azokat a kérdéseket, amelyekre a falukutatónak feleletet kell keresnie. Az eddig megjelent egy-két kérdőív csak kísérletezésnek tekinthető. Szétfolyó, zilált csoportosításuk miatt a gyakorlatban nem nagyon használhatók. Aki valaha is végzett falukutató munkát, tudja azt, hogy a kérdések milyen óriási tömegével kell szemben állania és milyen nehéz a gyűjtött anyagot összefüggően egységbe foglalni. *Bodor Antal dr.* könyve ezért nélkülözhetetlen minden falukutató számára, mert könnyűvé teszi a feladatot.

A kérdéseket tíz csoportra osztja: Természeti viszonyok, történelem, népesség, kultúra, család, társadalmi tagozódás, közületek, gazdasági élet, a község jelentősége, a jövő feladatai.

Természetes az, hogy nem fért bele minden kérdés ebbe a könyvbe. Hiszen például a néprajzi gyűjtés kérdéseinek is külön könyv kellene. Nem is akar ez a könyv más lenni, mint *vezérfonal*, segítő eszköz a munka megkezdéséhez, keret adás az anyag rendezéséhez. A keret kitöltése azonban úgyis az egyes falukutató belső adottságaitól függ.

Növelik a könyv gyakorlati értékét a benne foglalt gyakorlati tanácsok, útmutatások. Külön fejezet tárgyalja a falukutatás jelentőségét és a falukutatás módját. Az egyes kérdőpontok mellett rámutat a forrásokra, ahol az adatok megszerzhetők. Országos százalékszámok, táblázat-minták közlésével mindenképen igyekszik megkönnyíteni a falukutató feladatát.

Összefoglalva tehát ennek az értékes kis könyvnek az érdemeit, újból hangsúlyoznunk kell, hogy egységesíteni akarja a különböző és sokszor rendszertelen módszerek alapján megindult falukutatást. Vezérfonal akar lenni, gyakorlati tanácsokat ad a kevésbé jártas falukutató számára is. Nem tudományos érthetlenséggel, hanem gyakorlati használhatóság számára íródott. Rendszeres és hézag nélküli csoportokban sorakoztatja fel a kérdéseket, de tág teret enged a behatóbban vizsgálódók számára is.

Bodor Antal dr. könyve, amelyet 64 oldal terjedelemben a Magyar Társaság Falukutató Intézete adott ki, nélkülözhetetlen mindazok számára, akik falukutató munkát akarnak végezni.

Vágó István IV. é. hh.

HIREINK

Febr. 10-én Farkas István püspök, Farkasfalvi Farkas Géza főgondnok, valamint Janka Károly és gróf Betlen Pál a Főiskola gondnokai látogatást végeztek a Teológián s a csendes nap összes előadásain és megbeszélésein résztvettek.

Csendes nappal kezdtük meg ezt a félévet is febr. 10-én. A esendesnap áhitattal kezdődött, melyen dr. Szabó Zoltán a Csel. 9:1—11. alapján adta az Ige utra-valóját, „Akkor lesz a mi utunk Egyenes“ akövetkező szemeszterben, ha rendszeres imádkozás vezet bennünket! Ezután a Püspök Úr szólt az ifjúsághoz s különösen azt emelte ki, „hogy az imádkozó ember kötelességét teljesítő ember is, aki teljesen odaadja magát Istennek.“ Marton János beszélt ezután az internátusi nevelésről. D. u. előbb

dr. Zsiros József: Az Ige szolgálata és annak akadályai címen tartott mindnyájunkban mély gondolatokat ébresztő, értékes előadást. Dr. Újszászy Kálmán: Két ember c. felolvasása zárta ha a csendesnap előadássorozatát. Az időben levő és az idői ember viszonyával foglalkozó, a „filozófia mélységeit megjáró“ felolvasásához Janka Károly szólt hozzá, az elvi megállapításokat a gyakorlatra alkalmazva.

Népfőiskolai tanfolyam febr. 1-től febr. 9. A teol. tanári kar osztatlan lelkesedéssel indult el e munka megvalósítására, élén dr. Mátyás Ernő teol. igazgatóval, aki minden új, életerős munka legelső megértője és legfőbb támogatója. És megbízta Szabó Zoltán dr. és Újszászy Kálmán dr. professzorokat a népfőiskola megszervezésével. Ez alkalommal a munka terhének nagyrésztét dr. Szabó Zoltán professzor vállalta, aki dr. Újszászy Kálmán professzor ural együtt a népfőiskola ügyét teljes sikerre juttatta.

Dr. Marton János teol. professzor az Egyetemes Konvent képviselőjében volt jelen a dec. hó folyamán Budapesten tartott választásnári vizsgán.

Jakó János dr. főiskolai orvos iskola-orvosi és egészségügy tanári képesítést nyert.

Orbán István gimn. tanár jan. 12-én Erdély tragédiája címen értékes előadást tartott a MANSz gyűlésén.

Dr. Gulyás József gimn. tanárnak a Kormányzó Úr a vallás- és közoktatásügyi miniszter előterjesztésére a gimn. igazgatói címet adományozta. Főiskolánk magas kitüntetésben részesült tudós tanárát örömmel üdvözljük.

Igaz szeretettel köszöntjük a legöregebb pataki diákok Szabó Ambrus ny. abai ref. kántortanítót abból az alkalomból, hogy a Kormányzó Úr kitüntetésben részesítette.

A teol. tanárok konferenciáján, melyet Pápán tartottak, Teológiánkat dr. Mátyás Ernő és dr. Marton János képviselték.

Sipos Zoltán III. é. theológus a főiskolai Kórus einöke a M. A. E. Liszt Ferenc Magyar Rapszódia Bizottság országos pályázatán elismerő oklevelet nyert Farkas Andor v. ujhelyi polgármester Virágot találtam c. versével. A Bizottság a Zeneművészeti Főiskola hangverseny termében hirdette ki az eredményt. Gratulálunk!

Lelkészcserélés. Tiszapalkonya egyházközség új lelkésze Turáni Tóth Ferenc lett. Új órállomásán Istentől megáldott munkát kívánunk neki.

A kollokviumi idő Teológiánkon jan. 7—31-ig tartott.

A gimn. „Erdélyi János” Önkézkörének szokásos műsoros esttel egybekötött táncmulatsága febr. 8-án volt. Különösen a zeneszám és a táncbemutatók emelkedtek ki a műsorból.

Február 15-én tartották meg a Tanítóképző-intézet ez ideig hangversenyét, melyet most is nagy közönség hallgatott meg. A mindvégig élvezetes műsorszámoktól Bolvári Zoltán ének- és zenetanár tanította be nagy tudással.

Főiskolánk előjárósága febr. 11—12-én a gimnáziumot is meglátogatta s az ott folyó munka fölött a legteljesebb megelégedését fejezte ki.

Olaszliszván vendégszerepelt a főiskolai Kórus febr. hó 16-án. A jól sikerült kiszállás Szabó Ernő főiskolai ének- és zenetanár gondos munkáját dicséri.

A MANSz sárospataki csoportja művészeti magaslaton mozgó jótékony célú kulturális rendezett febr. 15-én a főiskolai inatermében. A minden számában tomboló sikert kiváltó műsorszám a következő volt: 1. Prológ. Előadta: Boda Béláné. 2. Radnai: a) A moroso, b) Gracioso. Előadta a debreceni trio. (Tagjai: Galánffy, Buza és Erdész) 3. Vitéz Somogyváry Gyula előadása. 4. Liszt: Petrarca szonett, VIII. Rapszódia. Zongorán előadta Nagy Lászlóné. 5. Kiss Menyhért: Magyar Miatyánk Szavalta: Radácsy Györgyné. 6. Kodály—Galánffy: Marosszéki táncok. Előadta a Debreceni Trió. 7. Költeményeiből szavalt vitéz Somogyváry Gyula. 8. Rákóczi-melodráma: Szövegét írta Novák Sándor, Zenéjét szerzte: Kiss Dénes. Előadta Bertha Zoltán hh. Zongorán kísérte: Erdélyi Lászlóné. 9. a) Klein Bernhardt: XLVI. zsolt. b) Ország: A magyar nóta. Előadta a Főiskolai Kórus.

A Magyar Református Külmisziói Szövetség 1938. évi országos külmisziói konferenciáját április 3—5-ig rendezi meg. Jelentkezni lehet a Szövetség címén: Budapest, IX. Kálvin-tér 8. II. 17.

A beérkezett előfizetések helyszűke miatt a következő számunkban nyugtázzuk.

Kiadóhivatali főnök: Czegle Imre.

Kiadja: a főiskolai Ifjúsági Egylet.

NYOMTATTA: KISFALUDY LÁSZLÓ
a ref. főiskola betűivel, Sárospatakon.